

Egersund 30. september 2014

Justis- og beredskapsdepartementet
Lovavdelingen
lovavdelingen@jd.dep.no

Høringsvar – gjennomføring av straffeloven 2005, kommentarer til regulering av dybde data

Innledning

Vi viser til høringsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementene 17. juni 2014 og brev fra Forsvarsdepartementet 23. april 2014. Navico Holding AS (Navico) ønsker med dette å knytte noen kommentarer til forslaget om en innskjerping av innsamling og bruk av høyoppløste dybde data, det vil si data med høyere oppløsning enn 50 meter.

Kort om Navico og våre produkter

Navico er et norsk selskap som i dag er verdens største selskap for marin elektronikk for fritidsbåter. Selskapet produserer ledende merker som Lowrance, Simrad and B&G. Navico har ca 1.500 ansatte på verdensbasis og distribuerer sine produkter i mer enn 100 land. De største eierne i Navico er Altor og Kongsberg Maritime AS.

Navicos produkter benyttes både av fritidsflåten og av kommersielle fartøy.

Navico tilbyr også tjenester som kombinerer ekkolodd og dybde data med GPS-posisjonering og som utfra dette kan tegne og sette sammen kart over havbunnen. Navico har to tjenester innenfor dette området som tilbys til markedet:

Insight Genesis er en gratis "nettsky"-basert tjeneste som tillater privatpersoner å lage batymetriske¹-, vegetasjons- og bunnforholdskart basert på sin egen logg fra ekkolodd og GPS. Kartene lages når loggdata lastes opp til tjenesten. Brukeren kan velge å enten bare bruke dataene selv eller å dele dem med andre brukere. Ved å dele dataene vil alle brukerne få nytte av den kartlegging som en bruker har gjort.

BioBase er et verktøy som analyserer og overvåker vannkvalitet og biomangfold, men til en lav pris. Verktøyet gir rapporter om vannkvalitet og vegetasjon og kan gi informasjon om hvordan planter og dyr påvirkes til miljøforandringer og ytre påvirkninger. Tjenesten virker sammen med Insight

¹ Topografiske undervannskart

Genesis, men tilbyr ulike tilleggfunksjoner. BioBase brukes i dag av forskere tilknyttet fiskeri og havforskning, samt av private og offentlige aktører tilknyttet forvaltningen av hav- og ferskvannsressurser.

Kommentar til høringen

Generelt

Navico er kritiske til at restriksjonene på innsamling og bruk av dybde data er foreslått beholdt.

Hvorvidt restriksjonene på innsamling og bruk av dybde data skal opprettholdes (eller i realiteten innskjerpes) må bero på en avveining av de kryssende hensyn. De kryssende hensyn er i denne saken Forsvarets behov for hemmelighold veiet opp mot samfunnets behov for fritt å kunne benytte dybde data og informasjon om vegetasjon og bunnforhold.. Denne avveiningen må samtidig sees opp mot om det foreslåtte forbudet vil være formålseffektivt, om det går lenger enn nødvendig og om det for øvrig er inngripende i urimelig grad.

Navico vil i det følgende vise at mener at forbudet legger urimelige og uforholdsmessige begrensninger på samfunnsnyttig bruk av data, uten at restriksjonene på noen måte vil bidra til Forsvarets påståtte behov for å skjerme slike data.

Bruk av dybde data

Høyoppløste dybde data har en rekke bruksområder i samfunnet. Som beskrevet over i omtalen av Navicos produkter, benyttes slike data ikke bare til navigasjon, men av offentlige myndigheter til arealplanlegging og ressursforvaltning, av fiskere og til kartlegging av biomangfold og miljøpåvirkning.

Statens Kartverk gjør i dag målinger av norske farvann for å samle inn høyoppløste data. I følge kartverket er i dag ca 1/3 av grunne farvann (grunnere enn 20 meter) kartlagt med høyoppløste data, mens resterende 2/3 er basert på gamle oppmålinger. Med dagens oppmålingstakt vil det ta ca 30 år å dekke hele kysten, og statistisk (basert på erfaring) vil det oppdages ca 35.000 nye grunner. Det er åpenbart at ved å tillate at andre kan samle inn data og gjøre disse tilgjengelig, vil det bety en langt raskere kartlegging av disse farvannene.

Navico har i dag flere kunder, både kommersielle og offentlige som benytter Navicos systemer til kartlegging av havområder hvor det ikke i dag foreligger tilfredsstillende kart fra offisielle tilbydere, og det er eksempler på at slike data er vitale for sikker navigasjon.

Et annet viktig aspekt er at de målinger som gjøres av andre fartøyer vil innebære at samme farvann vil måles flere ganger over en tidsperiode (avhengig av hvor mange fartøyer som trafikkerer det aktuelle området). Dette vil gi muligheter for å sammenligne målinger over tid, noe som er særlig viktig for informasjon om biomangfold eller andre miljøfaktorer.

De data som samles inn av private fartøyer vil kunne gjøres tilgjengelige umiddelbart ved opplasting. Det er derfor svært kort ledetid fra oppmålingen skjer til kartene er tilgjengelige. I følge

Kartverket vil det kunne gå inntil 4 år fra Kartverkets oppmåling til de nye dataene er synlige i nye offisielle kart.

Kartdata som samles inn av private vil kunne tilbys kostnadsfritt eller til en svært lav pris av de ulike aktørene. Utstyret som benyttes har en lav kostnad, og tilgang til ulike databaser av kart har også en begrenset kostnad. Deling av data på denne måten omtales ofte som "crowdsourcing" og har vist seg å være en effektiv måte å samle inn store mengder data uten bruk av store ressurser. Ved at dataene som deles gjøres tilgjengelige, vil de kunne analyseres av forskere eller andre og bidra til ny kunnskap.

Forsvarets behov for skjerming høyoppløste dybdedata og effektiviteten av et forbud

Forsvaret har i sitt brev redegjort for sitt behov for å skjerme høyoppløste dybdedata. Navico har liten forutsetning for å overprøve Forsvarets vurdering av dette. Vi er imidlertid ikke overbevist om at en innskjerping av forbudet på noen måte vil bidra til å hindre spredning av dybdedata.

Utsyr til måling av havbunnen

Utstyret som benyttes til scanning av havbunnen er ikke kostbart. For en fritidsbåt vil utstyret kunne anskaffes til 5-10.000 kroner. For et kommersielt fartøy kan prisen ligge fra ca 100.000 kroner. En fritidsbåt vil kunne kartlegge ca 10 hektar i timen, med kommersielt utstyr vil kartleggingen kunne skje langt raskere. Prisen på elektronikk går generelt nedover, og utstyret blir stadig mer avansert og får høyere kvalitet. Allerede nå er det ikke noe i prisen som må antas å hindre noen å anskaffe utstyret, og man må regne med at i løpet av noen år vil i praksis alle båter, både fritidsbåter og kommersielle fartøyer, ha slikt utstyr om bord og vil kunne samle inn dybdedata. Det vil altså for praktiske formål være umulig å håndheve et forbud uten at det vil bli svært kostnadskrevende og inngripende, og vi vet heller ikke om tilfeller hvor dagens "sovende" bestemmelse er blitt håndhevet.

En sammenligning kan trekkes til forbudet mot flyfoto hvor de kryssende hensyn i stor grad er parallelle til restriksjonene på dybdedata. Forsvarsdepartementet foreslår selv at forbudet mot luftfotografering skal begrenses til militære anlegg. En tilsvarende geografisk avgrensning vil kunne legges på opptak og distribusjon av dybdedata. Det må da defineres forbudsområder, ikke et generelt forbud med en uforutsigbar og snever unntaksbestemmelse slik det nå er foreslått av Forsvarsdepartementet.

Spredning og deling av dybdedata

Når det gjelder spredning og deling av dybdedata mener vi at også på dette punktet vil ikke et forbud være effektivt, og bare ramme aktører med "ærlige" hensikter. Innsamlede dybdedata kan lastes opp til en server og deles av andre som har tilgang til tjenesten. For norske aktører med servere i Norge er det klart at et forbud vil kunne håndheves, selv om vi ikke er kjent med at det noen gang har vært forsøkt. Dersom tjenesten tilbys av en utenlandsk aktør med sine servere i utlandet, er det mer tvilsomt hvordan Forsvaret skal kunne håndheve et forbud.

Konklusjon

Etter Navicos syn er det riktig å fastholde den konklusjon som lovkomiteen, Justisdepartementet og Stortinget tidligere har sluttet seg til, nemlig at forbudet faller bort som foreldet. Den tekniske utviklingen har gjort et at et forbud i praksis er umulig å håndheve, og det vil ikke ha noen effekt med hensyn til ivaretagelse av rikets sikkerhet. Den eneste konsekvensen av forbudet er da at en hindrer sivil, samfunnsnyttig utnyttelse av de muligheter som ligger i teknologisk utvikling, ikke minst i det at teknologien gjøres billigere og derved tilgjengelig for flere.

Forsvaret skriver i sitt brev at en eventuell skade ved at detaljerte data frigis, ikke kan gjenopprettes. Forbudsbestemmelsen har vært sovende i mange år. Ettersom Forsvaret ikke har hindret innsamling og spredning av dybde data ved å aktivt håndheve forbudet, må det antas at heller ikke Forsvaret har sett på denne aktiviteten som kritisk. Når det har vært tilgjengelig høyoppløste dybde data fritt i en årrekke, vil det ha liten effekt å nå innskjerpe forbudet ettersom et eventuelt fortrinn Forsvaret skulle ha mot en motstander allerede kan antas å være utlignet.

Ytterligere informasjon

Vedlagt følger noen illustrasjoner på bruk av dybde data i praksis. Navico bidrar gjerne med ytterligere informasjon dersom det er ønskelig, og møter gjerne departementet til en presentasjon.

Nærmere om Insight Genesis: <https://insightstore.navico.com/> (det er gratis å opprette bruker)

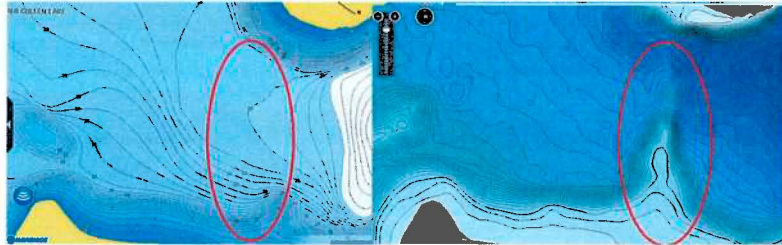
Nærmere om BioBase: <http://cibiobase.com/>

Med vennlig hilsen
Navico Holding AS

Leif Ottosson
Daglig leder

Insight Genesis Social Map

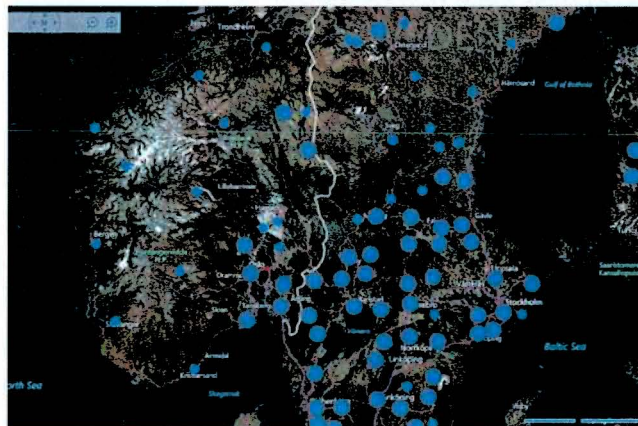
- Insight Genesis Social Map er bygget opp av data som tilbys av Navico og som er innsendt av kunder med produkter fra Lowrance, Simrad og B&G.
- Illustrasjonen under viser det samme området. Venstre bilde viser kart fra en ledende leverandør, høyre bilde kommer fra Social Map. Som man kan se viser kartet basert på "crowd sourced data" langt mer informasjon.

1 navico

LOWRANCE SIMRAD B&G

Tilgjengelige kart (utsnitt)

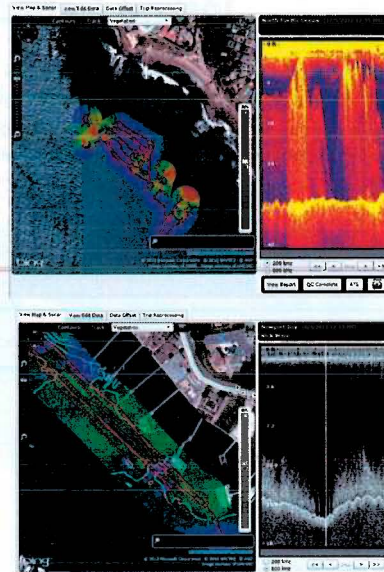

2 navico

LOWRANCE SIMRAD B&G

Havbruksforvaltning

- Sjøgress og vegetasjon – plantevekst måles basert på korreksjon for høyvann etc. (bildet til høyre viser ulike lag av vegetasjon)
- Kontroll og overvåking av sedimenter
- Kartlegging av naturlige og kunstige rev og undervannsformasjoner
- Skadekartlegging i forbindelse med uvær

navico

LOWRANCE

SIMRAD

B&G

Brukere av BioBase

- Lokale og nasjonale myndigheter
 - Forskere og ressursforvaltere innen fiskeri
 - Myndigheter innen regulering av sjø og vassdrag
 - Forskningsprogrammer tilknyttet "citizen science"
- Vannkraftverk
- Forsvarsindustri
- Havbruksmyndigheter og forskere
- Aktører knytte til kultivering av vassdrag (f.eks. Regulering av plantevekst)

navico

LOWRANCE

SIMRAD

B&G